Р Е Ш Е Н И Е

№ …

Гр. София, 11.05.2016 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ, 20 състав, в публичното съдебно заседание на двадесет и девети януари две хиляди и шестнадесета година в състав:

СЪДИЯ: ТАТЯНА КОСТАДИНОВА

при секретаря Д. Т., като разгледа **т.д. № 4709/2014 г.**, за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 51, ал. 3 ЗМТА.

Ищецът С. ЕООД твърди, че между него и ответника М. ЕАД е съществувало облигационно отношение по договор за изработка. Поддържа, че страните постигнали арбитражно споразумение, по силата на което да отнасят споровете, породени от този договор, за решаване от Виенския международен арбитражен център към Австрийската федерална стопанска камара. Съобразно така постигнатото споразумение ответникът, имащ качеството на изпълнител по договора за изработка, предявил иск за реално изпълнение на паричното задължение за възнаграждение, а ищецът, имащ качеството на възложител, предявил насрещен иск и възражение за прихващане за вземания за неустойка и компенсаторно обезщетение при забавено изпълнение. Постановено било арбитражно решение, с което искът за възнаграждение е отхвърлен като погасен чрез прихващане, а насрещният иск е уважен за сумата от 45251,32 евро, ведно с лихва в размер от 8 % над ОЛП на ЕЦБ, считано от 05.06.2009 г., 112 560 евро, ведно с лихва в размер от 8 % над ОЛП на ЕЦБ, считано от 19.03.2010 г.; разноски за арбитражното производство са присъдени в тежест и на двете страни, както и е установено, че неточното изпълнение се дължи на съвместна и равна вина и на двете страни, поради което изпълнителят следва да отговаря за обезщетяване на половината от всички вреди, настъпили в резултат от неточното изпълнение, вкл. и бъдещите такива. Ищецът твърди решението да е влязло в сила и моли съда да го признае и да допусне изпълнението му в Република България. Претендира разноски.

Ответникът М. ЕАД твърди, че искът е недопустим, тъй като процесното решение няма характер на чуждестранно. По същество счита иска за неоснователен, тъй като: налице е недействителна уговорка за учредяване на компетентност на чуждестранен арбитражен съд предвид липсата на международен елемент в спорните правоотношения /нарушение на чл. 19, ал. 2 ГПК вр. § 3, ал. 3 ПЗР на ЗМТА, което обуславя отказ за признаване на решението на основание чл. V, ал. 1, б. „а“ и ал. 2“ от Нюйоркската конвенция за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения/; признаването на решението в Република България и допускане на изпълнението му би довело до нарушаване на обществения ред в държавата, тъй като а/ решението е постановено без да се приложат особено повелителни норми на българското право /ЗУТ и ЗЗД/ съгласно изискването на чл. 3, ал. 3 от Римската конвенция за определяне на приложимия по отношение на договорните задължения закон; б/ решението съдържа условен диспозитив за бъдещи недоказани вреди; в/ разноските по арбитражното дело са определени в противоречие с принципа на чл. 78 ГПК. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази събраните доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

По допустимостта:

Искът е допустим с оглед наведените твърдения – ищецът **твърди** наличие на **чуждестранно** арбитражно решение, постановено между страните. Въпросът за годността на това решение да бъде признато и допуснато до изпълнение в Република България при ненадлежен избор на арбитражен съд със седалище в чужда държава, е въпрос по основателността на иска, тъй като включва преценка относно начина, по който този избор /и неговото несъответствие със закона/ се отразяват върху правото на екзекватура.

По основателността:

Искът е основателен.

Съгласно чл. 51, ал. 3 ЗМТА предмет на иска е признаване и допускане до изпълнение на **чуждестранно арбитражно решение**. Институтът на чуждестранното арбитражно решение е уреден в Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения /Нюйоркска конвенция/, ратифицирана от Република България с Указ 284/1961 г. Предметният й обхват, очертан в чл. I, включва признаване и изпълнение на арбитражни решения, **постановени на територията на държава, различна от държавата**, в която се иска признаването и изпълнението на решенията, по спорове, страни по които могат да бъдат както физически, така и юридически лица. В т. 3 на чл. I са посочени условията, при които могат да се направят резерви от държавите-страни по международния акт – прилагане на Конвенцията за решения, постановени на територията само на друга договаряща държава, или само спрямо спорове от договорни или извъндоговорни отношения, имащи характеристиката на търговски съобразно законодателството на тази държава. Други ограничения в предметния обхват на приложното поле на Конвенцията не могат да бъдат въвеждани.

При така очертания предметен обхват е видно, че по смисъла на Конвенцията чуждестранно е това арбитражно решение, което е постановено от арбитраж със седалище в друга държава. Ограничения във връзка с наличие на международен елемент в спорното отношение или спрямо лицата не са въведени с Конвенцията, а и не биха могли да бъдат въведени на национално ниво нито по пътя на ратифицирането с резерва /тъй като обхватът на допустимите резерви е ограничен/, нито по пътя на въвеждане на ограничения в националното законодателство, тъй като това би противоречало на разпоредбата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията. През призмата на тези изводи следва да се прилага и разпоредбата на чл. 19, ал. 2 ГПК, съгласно която арбитражът може да има седалище в чужбина само при международен елемент, свързан с отседналостта на една от страните. Тази норма е рамката, при която държавният съд, разглеждащ иска за спорното правоотношение, ще разгледа възражението за отвод поради наличие на арбитражна клауза с чуждестранен арбитраж – спрямо тази норма държавният съд ще следва да прецени валидността на арбитражното споразумение /т.е. за целите на отвод за неподведомственост, направен пред държавния съд, сезиран с иска по спорното правоотношение/. Ограничението обаче не може да се разпростре при преценката относно наличието на предпоставки за признаване и допускане на изпълнението на чуждестранно арбитражно решение, тъй като това би било в противоречие с **изчерпателно** посочените в Конвенцията случаи, при които може да се откаже екзекватура. Или с други думи – за да се приложи Конвенцията, е достатъчно арбитражното решение да е чуждестранно според нейните разпоредби, като ограничения, въведени в националния закон, не могат да се зачитат в производството по екзекватура, щом същите не попадат в обхвата на чл. V от Конвенцията /чл. III от Конвенцията/.

Ето защо липсата на международен елемент от вида, посочен в чл. 19, ал. 2 ГПК, не влияе върху характеристиката на процесното решение като чуждестранно. Същевременно изборът на чуждестранен арбитраж в нарушение на чл. 19, ал. 2 ГПК не попада и в основанията за отказ от екзекватура, посочени в чл. V от Конвенцията. Съгласно чл. V, ал. 1, б. „а“ от Конвенцията, т. основание е недействителност на арбитражното съглашение, но не

според националния /на държавата, даваща екзекватура/ закон, **а според избрания от страните закон или по закона на държавата, в която се намира арбитражът**. И в двете хипотези това е законът на Република Австрия, а не разпоредбата на чл. 19, ал. 2 ГПК.

Нарушаването на чл. 19, ал. 2 ГПК не може да се подведе и под хипотезите на чл. V, ал. 2 от Конвенцията, в частност – **тази разпоредба не е част от обществения ред**, разгледан като принципи, върху които е изградена и функционира правовата ни държава и чието спазване гарантира зачитането на основни права. За да стигне до този извод, съдът изхожда от евентуалните последици от нарушаване на разпоредбата. В случая нарушаването на правилото на чл. 19, ал. 2 ГПК не би било от естество да накърни основополагащи за правовия ни ред принципи /напр. на състезателност в процеса, на равенство пред закона, на право на защита/. Нарушение на обществения ред би било постановяване на арбитражно решение по неарбитрируем /**с оглед предмета**/ спор, тъй като се нарушава основен принцип на държавността /изключителната компетентност на държавния съд по определена категория дела е част от суверенитета на държавата/ и именно затова т. нарушение е изведено като самостоятелно основание за отказ /чл. V, ал. 2, б. „а“ от Конвенцията/. Т.е. правото на държавата да не признае чуждестранното арбитражно решение е налице, когато то е постановено по неарбитрируем спор, но не и от арбитраж, формиран в нарушение на националния закон. Първото обстоятелство, дори да не беше изрично посочено в Конвенцията, щеше да съставлява нарушение на обществения ред, а второто – не.

Признаването и изпълнението на процесното решение не би нарушило обществения / правов/ ред в Република България и по останалите, посочени от ответника съображения.

Спорът е решен при прилагане на избраното от страните материално право, а именно – австрийското. Изборът е направен изрично съобразно чл. 3, т. 1 от Римската конвенция за определяне на приложимия по отношение на договорните задължения закон, като същевременно не е нарушена разпоредбата на чл. 3, т. 3 вр. чл. 7 от тази Конвенция. Съгласно сочената разпоредба, изборът на чужд закон не може, ако в момента на избора всички други елементи на отношението са локализирани в една и съща страна, да наруши разпоредбите, които законът на тази страна не позволява да се дерогират чрез договор, наречени "повелителни разпоредби". Сочените от ответника **разпоредби от ЗУТ не са такива повелителни норми** – съставянето на актове във връзка със строителството не е част от императивното съдържание на облигационната връзка /то може да има отношение в административното производство по издаване на съответните публично-правни актове/, т.е. нормата, установяваща задължение за приемане на работата чрез актове по образец, предвидени в ЗУТ, **нито е императивна, а още по-малко би могла да е част от обществения ред,** разглеждан като комплекс от принципи на правовата държава. С аргумент от чл. 7 от Римската конвенция, повелителната разпоредба се индивидуализира чрез целта, поради което е въведена, и последиците, които нейното прилагане/неприлагане би довело. Целта на въведените в ЗУТ изисквания към документиране на процеса на строителство е **това да послужи в публично правните, а не в частно-правните отношения** и няма последици от неприлагането на тези изисквания в частноправните отношения. Не е повелителна по смисъла на чл. 3 и чл. 7 от Римската конвенция и разпоредбата на чл. 264, ал. 2 ЗЗД и поради това приложението й не е задължително при избор на чуждо право /още повече, че в процесните отношения спорът е касаел основно забавеното, а не неточното изпълнение/. От друга страна **правилното приложение на материалното право е извън преценката на съда**, разглеждащ иска за екзекватура, в каквато насока е и задължителната практика /определение № 264/17.05.2010 г. на ВКС по т.д. № 1014/2009 г. на ВКС, II ТО/.

Ето защо при постановяване на арбитражното решение е приложен избраният от страните материален закон и съответно не са нарушени особени повелителни норми от българското право, което води до извод, че от гледна точка на приложеното право общественият ред не е нарушен.

Не е налице нарушение на обществения ред и по **установителния иск за установяване степента на допринасяне** при настъпване на вредоносния резултат. На първо място следва да се отбележи, че в тази част решението е установително, а не осъдително, поради което подлежи на признаване, но не и на изпълнение /установителните решения нямат изпълнителна сила/. На второ място, решението по този иск формира сила на пресъдено нещо единствено по въпроса, посочен в чл. 83, ал. 1 ЗЗД, а именно – съотношението, в което действията на длъжника и на кредитора са довели до неизпълнението. Решението в тази част не формира изпълнителна сила /тъй като не е постановено по осъдителен иск/ и съответно липсата на посочен размер на вредите, които евентуално биха подлежали на обезщетяване, не нарушава обществения ред, свързан с основните процесуални принципи в Република България. На практика, налице е едно решение по установителен иск, което по задължителен за страните начин **установява единствено степента на допринасяне** /какъвто институт е познат на българското право – чл. 83, ал. 1 ЗЗД/, но не и конкретни подлежащи на плащане от ответника суми. Ето защо, ако ищецът претърпи вреди, то за да получи право на обезщетение за тях, на общо основание следва да предяви осъдителен иск, в който да докаже настъпването, размера и причинната връзка. В този процес страните няма да могат да преразглеждат само въпроса за обема на отговорността на длъжника спрямо установената вече степен на допринасяне.

Нарушенията, свързани с начина на **определяне на разноските за арбитражното производство**, не са от естество да доведат до нарушаване на обществения ред по смисъла на чл. 5, ал. 2, б. „б“ от Конвенцията. Видно от арбитражното решение, разноски са **разпределени на двете страни** /спазен е принципът за равно процесуално третиране/, като правилното им определяне е елемент от правилността на решението, която, както беше отбелязано, не се изследва в настоящото производство.

Спорът за спазване на формалните изисквания, уредени в чл. IV от Конвенцията, не се поддържа към момента на устните състезания, поради което съдът не излага мотиви за спазването им.

Поради изложеното искът следва да бъде уважен.

По разноските:
На ищеца следва да се присъдят разноски в размер на 100 089,58 лв.

Така мотивиран, съдът

Р Е Ш И:

ПРИЗНАВА и **ДОПУСКА** изпълнението на Решение от 08.08.2013 г. и Решение за поправка от 18.12.2013 г., постановени по дело № SCH-5116 на Виенския международен арбитражен център.

ОСЪЖДА М. ЕАД, ЕИК **********, да заплати на С. ЕООД, ЕИК *********, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 100089,58 лв.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

СЪДИЯ: